

DĚJINY KAŽDODENNOSTI KOMBINOVANÉ S DUCHOVNÍMI PROUDY A POLITICKÉ DĚJINY:

Vztah národnostních skupin a život Židů v Čechách na přelomu století

Dimitry Shumsky

Autor zkoumá židovskou část trojúhelníku Češi-Němci-Židé v předvečer první světové války. K problematice přistupuje spojením duchovních a politických dějin s dějinami každodennosti. Hned zkraje konstatuje, že tendence politických diskurzů – českých stejně jako německých – vnímat Čechy a Němce jako jazykově a kulturně monolitické bloky, vede k mylným závěrům. Zvláště pokud je aplikována na židovské obyvatelstvo a toto pak nutně děleno na „německé Židy“ a na „české Židy“. Z toho plynoucí dojem, že židovská společnost si vesměs plně osvojila buď německou nebo českou pozici, je u většiny dvojjazyčných Židů zcela jistě nesprávný. A to navzdory skutečnosti, že korektně popisuje značnou část Židů. Zvláště pak ty, kdo byli veřejně činní či přínáleželi k politickým uskupením. Při studiu všedního dne dvojjazyčných Židů shledává autor životní styl, který přinejmenším zčásti kombinuje pocit sounáležitosti s němečtívím a s češtvím. Aby bylo možno lépe pochopit myšlenkové struktury a intelektuální tvorbu těchto skupin, analyzuje dále autor každodenní zkušenosti několika pražských židovských intelektuálů. Paradigmaticky například román Maxe Broda „Ein tschechisches Dienstmädchen“ není výplodem fantazie napůl utopického, napůl koloniálního rázu, ale komplexním odrazem mnohvrstevné jazykové a kulturní reality, již byl Brod od svého narození vystaven.